

TÖRVÉNYKEZÉS.

A kibocsátó aláírásának nem kell egészben az intézcényezett-hez szóló felhívás alatt írva lennie, hanem elegendő, ha a kibocsátó neve közvetlen eme felhívás alatt megkezdve íratott, ha mindjárt a váltó szövegén keresztül is van írva.

A szatmárnémeti kir. törvényszék ítelt: A kir. törvényszék a 15553. v. sz. végzést hatályában fentartja és a Szatmáron 1887. november 6-án kiállított váltó alapján kötelezi Miskolczy Mártont mint elfogadót, hogy a kereseti 16 frt 43 kr. tőkét, ennek a lejáratától, ugyanis 1890. november 6-tól járó 6% kamatait, a sommás végzéssel megállapított 5 frt 62 krt és a tárgyalás folyamán felmerült 7 frt 82 kr., összesen 13 frt 47 kr. költséget ezen ítélet kézbesítésétől számított három nap alatt végrehajtás terhe mellett felperes részére fizessen meg.

Indokok: Mert a beperesített váltó az 1876. XXVII. t.-cz. 3. §-ban megkívánt minden lényeges kellékkel bir, s alperes hogy azt elfogadói minőségben aláírta, nem tagadja meg és azon előadása, hogy azt F.-Bányán állította ki s a fizetést is oda kötelezte, magával ezen váltóval megczáfolva van, azon kifogása pedig, hogy az ügynök a fizetést tőle fel nem vette, hanem úgy nyilatkozott, hogy a váltót érvényesítés végett a főügynökséghez beküldötte, melynek folytán kártalanításra igényt nem tarthatván, a társaság sem követelhet tőle díjt és hogy a biztosítási szerződés hatályát veszti, ha az első részlet után bármely díjrészlet 30 nap alatt nem fizettetik: a kereset elutasítására alapos indokul nem szolgálhat, mert ezen állításait felperes tagadja, — de különben is a kérdéses váltó teljesen önálló okmány lévén, az abban foglalt kötelezettségi jogviszony kereskedelmi ügyletből merített kifogásokkal összeköttetésbe nem hozható, s az ügynöknek nyilatkozatai a váltótulajdonos társaság jogai érvénytelenítésére befolyással nem birhat. — Végre, mert a főséktivel való bizonyításba felperes bele nem egyezvén, alperesnek eziránti ajánlata a váltóeljárás 26. §-a értelmében mellőzendő volt. Ugyanazért a sommás végzést hatályában fentartani, s alperest a követelési tőke, ennek lejárt kamatai, stb. megfizetésében marasztalni kellett.

A debreczeni kir. ítélő-tábla végzett: A kir. trvszék mint váltóbíróság ítélete az azt megelőző összes eljárással együtt megsemmisítettik, s a kereset felperesnek visszaadatni rendeltetik.

Indokok: A kir. trvszék mint váltóbíróság ítéletét az azt megelőző összes eljárással együtt meg kellett semmisíteni, mert az 1876. évi XXVII. t.-cz. 3. § 5. pontja szerint a kibocsátó név vagy czég aláírása az idegen váltó lényeges kellékét képezi;

hogy pedig valamely személy, kinek névaláírása a váltó előlapján előfordul, kibocsátónak tekintessék, szükséges, hogy azt a váltó feltüntesse, vagyis, hogy a kibocsátó az intézvénnyezetthez szóló felhívást aláírja. Minthogy pedig a keresethez A) alatt mellékelte okiraton felperes névaláírása nem a felhívás alá, hanem annak szövegén keresztül íratott, s így az kibocsátói aláírásnak nem tekinthető; minthogy eszerint az okiratból a váltó egyik lényeges kelléke hiányzik, a váltóeljárást szabályozó igazságügyi miniszteri rendelet 3. és 4. §-ai szerint a kereset váltóeljárásra nem tartozik s úgy az, az eljárással az elsőfoku bíróság által hivatalból elutasítandó volt volna.

A m. kir. kuria végzett: A másodfoku bíróság végzése megváltoztatik; a keresethez A) alatt csatolt váltóra alapított követelésre nézve a váltóbíróság hatásköre megállapittatik és a másodfoku bíróság további szabályszerű eljárásra utasittatik.

Mert a kibocsátó aláírásának nem kell egészben az intézvénnyezetthez szóló felhívás alatt írva lennie, hanem elegendő, a mint az a fenforgó esetben is történt, ha a kibocsátó neve közvetlen eme felhívás alatt megkezdve íratott, az pedig, hogy az így megkezdett aláírás egyenes vagy vízszintes vonalban történjen, törvény által előszabva nincs. (1892. október 5. 1380/1892. v. sz.)

*

Az árunak hatóságilag eszközölt elkobzása olybá vétetik, mintha az a törvényi kellékeknek meg nem felelt volna és ha a vevő az eladót erről értesíti, az áru kifogásoltnak és a vevő rendelkezésére bocsátottnak tekintendő.

A budapesti VII. ker. kir. járásbíróság ítelt: A kir. járásbíróság felperest keresetével elutasítja, stb.

Indokok: Alperes a megrendelt és átvett áru ellen minőségi kifogást emelt. Az áru ugyanis az egészségre ártalmas és élvezhetlen lévén, annak megállapítása után hatóságilag elkoboztatott. Vajjon a hatóságilag eszközölt elkobzás helyes alapon történt-e, ennek felülbírálásába a bíróság nem bocsátkozhatik, s ha ez való, a kereskedelmi jog szempontjából olyannak tekinti az árut, mint a törvényi kellékeknek meg nem felelőt, ehhez képest, ha arról a vevő az eladót értesíti, az áru mint kifogásolt — rendelkezésére bocsátottnak tekintendő, s a vevő jogosított az ügylettől elállani.

Alperes a 2. % alattival igazolta, hogy az 1888. augusztus 23-án érkezett áru 1888. december 10-én megejtett szakértői megvizsgálás alapján hatóságilag elkoboztatott, igazolta a 4. % alattival, hogy felperest az áru hatósági zár alá vételéről és a szakértői megvizsgálás eredményéről 1888. évi december hó 11-én, tehát kellő időben értesítette, ehhez képest az ekként

rendelkezésére bocsájtott és a törvényes kelléknek meg nem felelő áru vételárát felperes nem követelheti, s ezt célzó keresetével felperest feltétlenül elutasítani kellett.

A bíróság alperesnek a 7377/90. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben 1–5-ig érvényesített 83 frt 75 kr. költségeit figyelembe ezuttal nem vehette s felperest ezen költségekben — kivételével az 5. alatti fordítási, tehát szorosan véve perköltségnek — nem marasztalhatta, mert a kereskedelmi törvény 348. §-a értelmében joga van ugyan alperesnek netaláni kárainak megtérítését igényleni, minthogy azonban a felszámított költségeket ily czimen jelen per keretében viszonykövetelés alakjában nem érvényesítette — perköltség czimen felperes ellen meg nem állapítható — a tett felszámítást e bíróság figyelmen kívül hagyta.

A felperes által csatolt C) alatti igazolványt a bíróság szintén figyelembe nem vehette, mert ebben az 1877. évben megvizsgált szesz árukról van szó, az alperesi áruk pedig 1888. évben lettek felperes által megküldve, s így a C) alattiból az, hogy az alperesnek küldött áru is olyan jó volt, épen nem következtethető.

A 2. % alattival és a tanuknak a 6. % alatti felmutatása mellett történt vallomásáról be van az bizonyítva, hogy a hatóságilag történt vizsgálat és elkobzás a felperes által küldött áruval történt, s így felperesnek az ugyanazonosság tekintetében emelt kifogása figyelembe nem jöhetett azért sem, mert nem is állította, hogy alperesnek a per tárgyát képező árun kívül más árut is küldött volna.

A budapesti kir. ítélő-tábla ítelt: A kir. ítélő-tábla az első-bíróság ítéletét megváltoztatja és alperest a kereseti 74 frt 90 kr. tőkének ez összeg 1888. évi augusztus hó 23-tól járó 6% kamatának stb. felperes részére 8 nap alatt fizetésére végrehajtás terhével kötelezi. Jelen ítélet az 1881. évi XLI. t.-cz. 37. §-a a) pontja alapján a kötelezettség teljesítésére kitűzött határidő eltelte után a felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható.

Indokok: A kereskedelmi törvény 346. §-a szerint a vevő a más helyről küldött árut a mennyiben ez a rendes üzleti kezelés szerint lehetséges, az átvétel után haladéktalanul megvizsgálni, s ha az a kikötött vagy törvényi kellékeknek meg nem felel, a körülményről az eladót azonnal értesíteni tartozik, mivel ha az értesítést elmulasztja, az áru nem kifegasoltnak tekintetik, feltéve, hogy oly hiányok nem forognak fenn, melyek az azonnali megvizsgáláskor rendes üzleti kezelés szerint felismerhetők nem voltak. Tartozik egyuttal ily esetben a vevő a 347. § szerint az árunak az eladó rendelkezése alá bocsátásáról, annak megőrzéséről egyelőre gondoskodni. De alperes vevő a fenforgó esetben a törvény eme kívánalmának meg nem felelt, a mennyiben saját előadása szerint felperes eladót arról, hogy az áru, mely a C) % alatti szállítólevél szerint már 1888. évi augusztus hó 8-án rendeltetési helyén volt, a melyet ennek daczára csak

augusztus 22-én vett át, rossz minőségű és használhatatlan, csak 1888. évi december hó 11-én és így elkésetten értesítette; az áru tehát nem kifogásoltak levén tekintendő, s alperes azt rendelkezésre kellő időben nem is bocsátván, az ügylettől jogosan többé el nem állhat. Nem menti alperes késedelmét az, hogy a zágrábi egyetemi vegytani intézet az áru minőségéről a 2. % alatti szerint csak 1888. évi december hó 10-én adott véleményt, mert ez nem gátolta alperest abban, hogy az áru hiányairól, melyekre nézve azt, hogy rendes üzleti kezelés mellett nem voltak volna az átvétel után azonnal felismerhetők, maga sem állítja, felperest az átvétel után azonnal értesítse s az árut azonnal rendelkezésre bocsássa. Minthogy azonban alperes ezt nem tette, az árunak a 2. % alatti szerint később 1889. évi május hó 14-én hatóságilag elrendelt megsemmisítése felperes hátrányára szintén nem szolgálhat, hanem az az árut kifogás nélkül átvett alperesnek kárára és veszélyére történt. Az előadottak alapján az elsőbíróság ítéletének megváltoztatásával alperest az általa megvett áru mennyiségileg nem kifogásolt vételárának s az azt tartalmazó hordók mennyiségileg nem kifogásolt értékének a külön nem kifogásolt törvényes késedelmi kamatnak stb. fizetésére kötelezni kellett.

A m. kir. kuria ítél: A másodbírósági ítélet megváltoztatásával az elsőbírósági ítélet hagyatik helyben indokaiból.

(1892. évi szeptember 30. 1143/91. Váltó sz.).

*

Ha a biztosító a közege által foganatosított kárbecslést felül nem vizsgálja, a kár mennyiségére csakis a kárbecslő által megállapított összeg irányadó. — A díjfizetések elmulasztása folytán eszközölt stornirozásról a biztosító a biztosítottat értesíteni nem köteles és a biztosítási szerződés megszűntnek tekintendő, ha a biztosító a díjakat be nem hajtotta is és a díjkötvényeket vissza nem adta. — A díjfizetések átvételére jogosított ügynök kezeihez eszközölt fizetés a díjkötvények és nyugták kiszolgáltatása nélkül is érvényes.

A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ítél: Ha alperes Lövy József ügynök személyében főesküt tesz arra: „hogy a keresethez A) alatt csatolt kötvény után fizetendő 1887. évi október 1-én és 1888. évi október 1-én lejárt díjösszegeket felperes az 1889. évi február 11-én történt tüzeset kiütése előtt meg nem fizette“ — az esetre a kir. törvényszék felperest kereseti követelésének 1730 frtot tevő részével elutasítja s a perköltséget kölcsönösen megszünteti.

Érdekében van alperesnek a jelen ítélet jogérvényre emel-

kedésétől számított 3 nap alatt az esküre jelentkezni s azt Lövy József személyében letenni, mert különben kötelezi őt a kir. törvényszék arra, hogy felperesnek a 32344/89. számú ítélettel megítélt összegben felül még 1730 frt tőkét, ennek 1889. évi március hó 13-ikától járó 6 $\frac{1}{2}$ % kamatát és 97 frt 95 kr. perköltséget 15 nap s végrehajtás terhe alatt megfizessen. Az ítéleti illetéket ebben az esetben alperes viseli.

Indokok: A kir. ítélő tábla 6980/89. szám alatt kelt feloldó végzésével a törvényszék 32344/89. számú ítéletének azt a részét, melylyel alperes 970 frt tőke és ennek kamata megfizetésére köteleztetett, érintetlenül hagyván, a jelen ítélet tárgyát a kereseti követelésnek 970 frtot meghaladó vagyis 1730 frtot tevő része, ennek kamata s a perköltség képezi.

Alperes maga adta elő, hogy kárbecslője az A) és B) alatti kötvénynyel biztosított és a tüzeset idején létezett fakészletnek összes értékét 2730 frtra becsülte.

Nem állítja alperes, hogy azt a becslést maga részéről felülvizsgálta és attól a jóváhagyást megvonván az általános biztosítási feltételek 10. §-ával szabályozott eljárás folyamatba tételét kívánta volna.

A midőn tehát alperes a saját kárbecslőjének ténykedését nem kifogásolta, felperes pedig ennek becslésébe megnyugodott, a dolog ilyen állásában a szenvedett kár mennyiségére nézve csakis a kárbecslő által megállapított összeg lehet irányadó.

A becselő által megállapított 2730 frtból a B) alatti 1000 frtos kötvényre eső s a sértetlenül maradt faáruk 30 frtnyi értékének levonásával fentmaradt 970 frt kár valódiságát alperes nem kifogásolván s ennek folytán a 32,344/89. szám alatt kelt ítélettel ennek megfizetésére már kötevezve lévén, elbírálandó kérdést csak az képezhet, hogy a 970 frtot meghaladó 1730 frt kártöbblet megfizetése terheli-e alperest?

Alperes azzal védekezik, hogy az A) /. alatti (eredetiben F) alatt csatolt) 2000 frtos biztosítási kötvény után kártérítéssel azért nem tartozik, mert felperes az A) alattival megállapított 1887. évi október 1-én és 1888. évi október 1-én levárt díjrészleteket meg nem fizetvén, ez az A) alatti biztosítási szerződés az általános biztosítási feltételek 4. § 6. pontja, de a kereskedelmi törvény 485. §-ának 4-ik pontja szerint is hatályát veszítette.

Felperes ennek ellenében az 1888. évi október 8-án kelt C) alatti (eredetiben H) alatt csatolt) „függelék” okmány tartalmára utal, mely szerint alperes mind a két kötvénynyel biztosított fakészlet máshová átszállítását tudomásul vévén, nem tesz említést az A) alatt hatálytalan váltóról, holott ekkor már mind a két díjrészlet lejárt.

Ebből a körülményből tehát, valamint abból a tényből, hogy alperes az A) alatti kötvény stornirozását a tüzeset előtt sohasem tudatta, a vonatkozó díjkötvényeket pedig megtartotta

és azokat be nem peresítette, okszerű következtetés által azt tartja igazoltnak, hogy az A) alatti alperes részéről hatályon kívül helyezve nem lett.

Az, hogy a C) alatti függelék okmányban — alperes szerint tévedésből — az A) alatti kötvényre is hivatkozás történik, egymagában véve ennek hatályossága mellett alperes ama tagadása ellenében, hogy az abban kitüntetett díjrészletek megfizetve nem lettek, nem bizonyít.

Nem nyomatékos felperesnek az az érvelése sem, hogy a C) alatti függelék okmány kiállítását és átadását a kereskedelmi törvény 473. §-a értelmében a díjfizetés elhalasztásul tekintette, mert a C) alatti nem képez biztosítási szerződést, hanem ez az átszállítás tudomásul vétele mellett csupán utalást tartalmaz az A) és B) alatti biztosítási kötvényekre.

Az, hogy alperes az A) alatti stornirozását annak idején felperessel nem tudatta, hogy az arra vonatkozó díjkötvényeket vissza nem adta, azokat be nem peresítette, az A) alatti hatályban maradása mellett szintén nem bizonyít; mert a visszatérő időszakban fizetendő díj megfizetésének elmulasztása, ugy a biztosítási feltételek, mint a törvény értelmében a szerződés hatálytalanságát vonván maga után, erről a szerződő félnek külön értesítésére mi szükség sincsen, továbbá mert a díjkötvények megtartása felperes részére csak visszakövetelési, nem pedig más egyéb jogot állapíthat meg és mert a díjkötvények be- avagy be nem perlése alperesnek, mint hitelezőnek, merőben tetszésétől függő.

Felperesnek az az állítása, hogy a vonatkozó (4. és 5. szám) díjkötvényeket fizetésképp adta alperesnek, a biztosítási feltételek 4. § 6. bekezdésének abbéli intézkedésével nyer megcáfolást, hogy azok csak *fedezetül* szolgálnak. Azok fedezeti minőségénél fogva tehát köteles volt felperes a bennök kitüntetett díjakat a lejáratkor meg is fizetni.

Ezek szerint tehát azt kell bizonyítani felperesnek, hogy az A) alatti kötvény után fizetendő 1887. évi október 1-én és 1888. évi október 1-én lejárt díjakat alperesnek vagy a díjak felvételére igazolt megbízottjának megfizette.

Felperes állítja is, hogy a kérdéses díjakat Lövy József e célra meghatalmazott alperesi ügynök kezéhez kifizette. Alperes ugy a fizetés tényét, mint azt, hogy Lövy József ügynököt a díjak felvételére korlátozás nélkül megbízta volna, tagadta; állítván, hogy a nevezett csakis a díjkötvények és nyugták kiszolgáltatása mellett bizta meg a díjak beszedésére.

Ez az utóbbi védekezés azonban figyelmet nem érdemel, mert alperes nem is állítja, hogy az ügynök megbízásának ilyen irányban történt korlátozását a biztosított felek tudomására hozta és mert az ügynök netalán olyan ténykedése, hogy a díjakat a díjkötvények és nyugták kiszolgáltatása nélkül szedte fel, magán a megbízási viszony lényegén különben sem változtat.

Igazoltnak lévén tehát veendő az a körülmény, hogy Lövy József ügynök a biztosítási díjak beszedésére alperes részéről megbizva volt; felperesnek már csak a fizetés tényét kell igazolnia.

Felperes a fizetést alperes síófoki főügynökségének könyveivel, Webermann Adolf tanuval és esetleg főesküvel kívánta bizonyítani.

Minthogy a könyvekkel való bizonyítás a 6 %, 7 % s 8 % alatt csatolt hiteles könyvkivonatokat szerint sikerre nem vezetne; minthogy továbbá a saját tényében forgó Webermann Adolf tanuzása az 1887. évi október 1-én lejárt díj fizetésére nézve sem nyújt részbizonyítékot és különben is felperes azt ki nem egészíthetné, minthogy végül az 1888. évi október 1-én lejárt díj kifizetése tekintetében a tanu tudomással épen nem bír: egyéb bizonyíték hiányában a fizetés tényére a nevezett ügynök személyében leteendőleg kínált alperes részéről szükség esetén elfogadott főeskü bizonyítást alkalmazni s a követelés 1730 frtot tevő részének meg avagy meg nem ítélését annak le vagy le nem tételestől kellett függővé tenni.

Az eskü szövegébe alperes kérelméhez képest fel volt veendő az a körülmény, hogy a kérdéses díjak a tüzeset előtt kifizetve nem lettek, mert a tüzeset után netán eszközölt fizetés joghatálylaly ugy sem bír.

A kamatozás időpontja kifogásolva nem lévén, e részben a kereseti kérelem volt irányadó stb.

A budapesti kir. ítélőtábla ítelt: A kir. ítélőtábla az első bíróság ítéletét az abban felhozott indokok alapján helybenhagyja.

A m. kir. kuria ítelt: A másodfoku bíróság ítélete az elsőfoku bíróság ítéletéből átvett indokainál fogva helybenhagyatik. (1892. október 5. 1060/1891. V. sz.)

*

A váltóbirtokos jogosítva van ugyan az üres hátíratot tetszése szerint kitölteni, de ha már egyszer e jogával élt, az érdekeltek tudta és beleegyezése nélkül nincs jogosítva a kitöltött forgatmány tartalmát egyoldalulag kitörölni s helyébe egy másik forgatmányosnak a nevét beírni, az ilyen utólagos forgatmány a váltótörvény szempontjából szabálytalan s aggályosnak tekintendő.

A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ítelt: A perujításnak hely adatik, egyébként azonban újító alperes perujítási keresetével elutasítatik és tartozik 46 frt perköltséget felperesnek 3 nap alatt megfizetni.

Indokok: Alperes a pert az alapperben nem használt új

bizonyítékok alapján újítván meg, a perújításnak az 1881: LIX. t.-cz. 69. § 2. pontjánál fogva helyt kellett adni.

Egyébként azonban alperes perújítási keresetével el volt utasítandó;

mert ha valónak bizonyulna is alperesnek abbeli kifogása, hogy a kereseti váltó 1880. október 15-én a székesfehérvári kereskedelmi bank birtokában volt s hogy ettől a banktól a váltót a mondott napon F. S. és fiai rendelvényes czég vissza-váltotta, ebből csak következnek, hogy a rendelvényes lejárat előtt váltotta vissza a váltót;

mert a váltónak lejárat előtt visszaváltása folytán a rendelvényesnek az a joga támadt, hogy a váltót, a korábbi forgatmányi nyilatkozat kitörlése mellett, új forgatmányi nyilatkozattal ellátva, ismét tovább adhassa:

mert alperes saját állítása szerint a váltó a kelet kitöltése nélkül kerülván F. S. és fiai czég birtokába, jogában állott most nevezett czégnek a váltót akkép kitölteni, hogy abból érvényes váltókötelezettség keletkezzék, mivel azt, hogy a kitöltésre nézve a váltónak jelenlegi tartalmától eltérő megállapodás jött volna létre, alperes bizonyítani meg sem kísérelte és ennek a körülménynek bizonyítására a tanukhoz intézett kérdőpontok ki nem terjeszkednek;

mert a váltón, annak a váltókötelezettek által ki nem töltött lényeges alkatrészére nézve s különösen a keletre nézve sem igazítás, sem szövegmegváltoztatás, sem meghamisítás nyoma észlelhető nem lévén, a váltónak jelenlegi tartalma jöhetett csak a vitás jog elbírálásánál figyelembe;

mert felperesnek váltóbirtokosi minősége a szabályszerű forgatmánynyal teljesen igazolva lévén, másfelől pedig felperes az *F*) alatti czégkivonat szerint már 1880. évi szeptember 13-án megszűnván a F. S. és fiai czég tagja lenni s így 1880. október 15-én, a mikor a most nevezett czég alperes állítása szerint a kereseti váltót a székesfehérvári kereskedelmi banktól, mint akkori váltóbirtokostól visszaváltotta, felperes már nem lévén a rendelvényes czégnek tagja, felperes a kereseti váltóra nézve harmadik jóhiszemű váltóbirtokos tekintete alá esik;

mert ekkép az alperesi kifogások a vt. 92. §-ánál fogva felperes ellenében egyáltalán nem érvényesíthetők hatályosan s különösen nem érvényesíthetők azért sem, mivel alperes kibocsátói minőségében a törvény 7. § szerint a váltó kifizetéseért váltójogilag felelős lévén, még ha igazoltnak vétenék is, hogy a kereseti váltó 1880. október 15-én a székesfehérvári kereskedelmi banknak mint tulajdonosnak s nem mint zálogtartónak volt birtokában az által, hogy a rendelvényes a váltót beváltotta, alperesnek kötelessége a rendelvénnyel szemben ugyanazon hatálylyal állott be, a mely hatálylyal az fenállott volt a székesfehérvári kereskedelmi bankkal szemben s a midőn

a rendelvényes a váltót a jelenlegi felperesre ruházta át, alperes kötelezettsége felperes irányában teljes erejében fennmaradt;

mert továbbá alperes csak azt állította, hogy az elfogadó G. Zs. adta át a váltót pusztán szívesességéből F. S. czégnek, hogy azonban ő maga szívesességéből engedte volna át a váltót a rendelvényes czég birtokába, azt nem is állította, valamint hogy nem állította azt sem, hogy ő vele járt volna létre oly megállapodás, a melynél fogva F. S. és fiai czég arra kötelezte volna magát, hogy a váltót az ő részére loasztja vissza minden visszteher nélkül.

A budapesti kir. ítélőtábla az e.-b. ítéletét a perújításra vonatkozó nem felebbezett részében érintetlenül, egyéb felebbezett részében pedig helybenhagyja.

Indokok: Ujító alperesnek a forgatmány helytelenségére és ebből folyólag felperes váltóbirtokosi minőségére vonatkozó kifogása azért nem volt bírói figyelembe vehető, mert annak bizonyítása, hogy a rendelvényes által a váltó hátára vezetett forgatmányoknak oly módon történt megváltoztatása, hogy a székesfehérvári hitelbank mint forgatmányos czég nyomata töröltetett és helyébe felperes neve íratott jogtalanul, vagyis alperes tudta és beleegyezése nélkül történt, alperest terhelte, kinek ugyanez a kifogása az alapperben hozott jogerejű 3942. sz. kir. ítélőtáblai ítélettel elvettetett, alperes azonban e részben mi bizonyítékot sem szolgáltatott.

Az elsőbíróság ítéletét tehát a forgatmányra vonatkozólag ezen, egyéb felebbezett részében pedig az abban felhozott vonatkozó indokoknál fogva helyben kellett hagyni.

A m. kir. kuria ítelt: Mindkét alsóbíróági ítélet részben megváltoztatik s az alapperben 10548/89. sz. a. hozott somnás végzésnek, illetve az ezt hatályában fentartó 20729. sz. a. hozott első és 3942/89. sz. a. hozott másodbíróági ítéleteknek az a rendelkezése, mely szerint alperes dr. G. A. 2000 frt tőkében, ennek 1888. december 22-től járó 6⁰/₁₀ kamatában, 5 frt 5 kr. évvásköltségben és $\frac{1}{3}$ ⁰/₁₀ váltódíjban elmarasztaltatott, hatályon kívül helyezése mellett, felperes F. K. keresetével ezen összegekre nézve elutasittatik és tartozik ujító alperesnek az ujított perben felmerült per- és kétrendbeli felebbezési költség fejében összesen 136 frt 45 krt három nap alatt végrehajtás terhével fizetni.

Az alapperbeli perköltséget tárgyzó részében a m.-b. ítélete helybenhagyatik.

Indokok: Az eredeti váltó megismeréséből kétségtelen, hogy az a rendelvényes F. S. és fiai czég által eredetileg a forgatmányok teljes kitöltésével a székesfehérvári hitelbankra volt forgatva s hogy abból a nevezett banknak forgatmánya és minősége kitöröltetvén, helyébe forgatmányosként a jelenlegi felperes F. K. neve íratott.

A váltóbirtokos jogosítva van ugyan az üres hátíratot tet-
szése szerint kitölteni, de ha már egyszer e jogával élt, az
érdekeltek tudta és beleegyezése nélkül nincs jogosítva a ki-
töltött forgatmány tartalmát egyoldalulag kitörölni s helyébe
egy másik forgatmányosnak a nevét beírni, az illetén utólagos
forgatmány a váltótörvény szempontjából szabálytalan s aggályos-
nak tekintendő.

Alperes tehát jogosan támadta meg felperesnek eme sza-
bálytalan forgatmányon alapuló váltóbirtokosi minőségét s ha-
bár ebbeli kifogása az alapperben elkésés indokából figyelmen
kívül hagyatott, az újított perben, miután a perújításnak az e
tekintetben jogerős alsóbb bírósági ítéletek szerint hely adatott,
jogosan érvényesítheti.

E kifogással szemben tehát felperesen állott annak a bi-
zonyítása, hogy a váltóbirtokosi minőségének kimutatására fel-
hozott eme szabálytalan forgatmány az alperes tudtával és
beleegyezésével jött létre s minthogy felperes erre nézve bizo-
nyítékot fel nem hozott, a váltón szemlélhető s az imént elő-
adottak szerint szabálytalannak tekintendő forgatmánynyal váltó-
birtokosi minősége, következőleg perelhetési jogosultsága igazolt-
nak nem tekinthető.

Ez oknál fogva mindkét alsóbb bírósági ítélet megváltozta-
tásával, az alapperben hozott ítéletek a tőkére s járulékaire nézve
hatályon kívül voltak helyezendők.

Az alapperbeli költségek tekintetében azonban a másod-
bíróság ítélete azért hagyatott helyben, mert arra mulasztása
által maga az alperes szolgáltatott okot.

Alperes az újított perben tulnyomó részben pervesztes
lévén, ennek költségeit a prdts 251. §-a értelmében a pervesztes
felperes tartozik viselni. (1892. szept. 21-én, 317.)